

ος χρονικά και τύπος της αντιπαράθεσης και Άγγλι- βησαν υπέρ των αι συντηρητικά νοών ότι με την δριττος εξαφανί- ρε κίνδυνος έναν- τος ελευθερίας

Η ΟΓΔΟΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΤΟΥ κ. ΙΩΑΝ. ΚΑΡΔΑΜΑΤΗ

Αθήναι 1939
29 Μαρ
1939
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Μ. ΚΑΤΣΑΡΑ
Νευρολόγου - Ψυχιάτρου

Η 80ΕΤΗΡΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟΣΙ- ΟΛΟΓΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΡΔΑ- ΜΑΤΗ

Αύριον Πέμπτην Κράτος, 'Επιστήμη, 'Ακαδη- μία, Πανεπιστήμιον, 'Ιατρικοί Σύλλογοι, Κοινω- νία και Τύπος θα εορτάσουν την 80ετηρίδα του 'Ιωάννου Π. Καρδαμάτη. 'Ο Πανελλήνιος 'Ι- ατρικός Σύλλογος ανέθεσεν εις εμέ να προσφω- νήσω τὸ ἐπιφανέστατον μέλος του και με λίγα λόγια να χαρακτηρίσω τὸ μεγάλο πραγματικά ἔργο του τόσο ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ὄσο και ἀπὸ κοινωνικῆς ἀπόψεως.

'Ο Καρδαμάτης με τὸ δημιουργικὸ του πνευ- μα, με τὴν ἀπαράμιλλαν αἰσιοδοξίαν του και ἐν- γυναικῆς τῆν δραστηριότη- τά του, με τὴν ἀνωτέρα του ἐπιστημονικὴ μόρφω- σιν και με τὰ ὑπέροχα ἀνθρωπιστικά του ἰδιαιτέ- ρα, ἐπραγματοποίησε σ' ὅλην τὴν διαδρομὴν τῆς ζωῆς του ὅλα δὲα ὄνειροπόλησιν και ὑπερέπηθον κάθε ἐμπόδιον παρά πάσας τὰς ἀντιδράσεις.

'Ο Καρδαμάτης, πιστός εἰς τὰ ἐθνικὰ ἰδεώδη ἀπὸ τῆ νεανικῆ του ἡλικίας, με τὴν γρανιτώδη βιά- σιν «για τὴ μεγάλη ἰδέαν», ὑπέρβησεν ὡς ἀμφοῖς ἰατρός ἐδελοντής σὺν ναυτικὸν και ἀπέσπασεν τὴν ἐδαρειακά κατὰ τὸν ἑλληνοτουρκικὸν πόλεμον γιὰ

'Η ἐπιτροπὴ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ὀ- γδοηκοῦνταετηρίας τοῦ σοφοῦ 'Ελληνο- σιολογοῦ 'Ιωάννου Καρδαμάτη κα- θάρισε τὸ πρόγραμμα τῆς εορταστικῆς ταύτου ὡς ἑξῆς:

Ἡ ἐορτὴ θὰ γυῖν αὐριον Πέμπτην και ἄρα 7 μ.μ. ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθυσῇ τοῦ «Παρασταθμοῦ». Ταύτην πρόδοξιν νὰ τιμῆσιν διὰ τῆς παρουσίας του και ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς. Πρῶτος θὰ ἀμυλῆ- σῃ ὁ ὑπουργὸς κ. 'Αλ. Κορυζῆς, εὐθὺς δὲ μετ' αὐτὸν ὁ κ. Γεροῦλανος ἐκ μέρους τῆς 'Ακαδημίας 'Αθηνῶν. Ἐἶτα θὰ προσ- φανήσῃ ὁ πρῶτος τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γ. Φωτεινός, ὁ κοσμητορ τῆς 'Ιατρι- κῆς Σχολῆς κ. 'Αρσέναντινος, ὁ καθη- γητῆς κ. Σ. Λιθεράτος ἐξ ὀνόματος τῆς 'Ιατρικῆς 'Εταιρίας, ἡς διετέλεσεν ὁ κ. Καρδαμάτης ἀντιπρόεδρος και ὀρ- γανωτῆς τῶν ἐπιστημονικῶν συνεδρίων τῆς, ὁ κ. Κατσάρης ἐκ μέρους τοῦ Πανελληνίου 'Ιατρικοῦ Συλλόγου 'Αθη- νῶν, τοῦ ὁποίου ἔστιν ἐπίτιμον μέλος ὁ κ. Καρδαμάτης. Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας θὰ ἐκφωνήσῃ ὁ κ. Γρ. Λιθεράτος ἐξάρον τὸ ἔργον και τὴν δρῶσιν τοῦ 'Ιωάννου Καρδαμάτη. Τὴν 9ην ἑσπερινὴν ἀπὸ τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τοῦ Μπαρὶ θὰ μεταδόσῃ σχετικὴ ἑμίλια τοῦ κ. Κ. Κατσάρη.

'Η εἰσοδος εἰς τὸν «Παρασταθμὸν» θὰ εἶναι ἐλευθερὰ μέχρι τῆς 6.45 μ. μ. Μετὰ δὲ μέχρι τῆς 7ης τῆς μόνον εἰς τοὺς κατοχοὺς προσκλήσειον.

τὴς ἐφεδρικής του ὑπηρεσίας ὡς ἀποστολὴ ἀστυγὸ τοῦ ὄλη 1912-16. Τὸν Καρδαμάτη τὸν ἔβλεπον τὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ μελετήσῃ ποιε παντοῦ σὲ δρῶσιν, κατὰ τὸν καιρὸν ἀνακάλυψιν σ' ὅλες τὴς λε- ελληνοβουλγαρικὸν πόλεμον, διεκ- ποιερεῖται τὴν ἑλλανοσίαν. Γιατὶ θυντὴ νοσοκομείου, με ἐξαιρετικὴν ὄνειρον τοῦ ἴτιο πῶς θὰ μπο- κά πραγματικὰ χαρίσματα και ἐξοχίαν νὰ πείσῃ και νὰ διαφωτί- ὑπηρεσίαν. Συγκεκριμένως, μετὰ τῆς τοῦ κοσμοῦ γιὰ τὴν καταπο- ἀπὸ τῆς ἀριζώτερας ἀνακάλυψιν, κληθῆναι τῆς φοβερῆς ἀπὸ τῆς ἀρ- τοῦ Καρδαμάτη ἀπὸ τὴν ὑπηρε- εὐσέβειας.

Ἦταν ἀπὸ τὰ μεγαλεῖτερα ἔργα τοῦ Καρδαμάτη ἔργα, εἶνε, ὅτι ἀναμφισβήτητα κατάρθωσε, χά- ρος σὴν ἐπιμονήν του, ν' ἀπαλ- λάξῃ σὴν πολλὰ χρόνια τὴν 'Α- θῆνα ἀπὸ τὴν ἑλλανοσίαν. Γιατὶ ὀ- πῆρε πραγματικὰ μιὰ ἐποχὴ τοῦ ἑμαστίζετο ἡ 'Αθῆνα ἀπὸ τὴ τρομερὴ αὐτὴ πληγὴ, και ποῦ ὁ πληθυσμὸς τῆς ὑπέφερε ἀφάνταστα ἀπὸ τοὺς ἀπαισιους ἄγνωστους πυρετοὺς. Ἀρκεὶ μο- νάχα ν' ἀναφέρω, πῶς οἱ περι- οικοὶ τοῦ 'Ιλισσοῦ εἶχαν φθά- σῃ σὲ μιὰ τέτοια ἀπόγνωση, ὡς- τε νὰ θέλουσιν νὰ πωλήσουσιν τὰ ἰσπίτια των και νὰ πάνε νὰ κα- τοικήσουσιν ἄλλοῦ.

'Η σπουδαιότατη αὐτὴ δρῶ- σιν του ἀνεγνωρίσθη ἀπὸ τὴς ἀρ- μωδίες ἀρχῆς και τοῦ ἀπενε- μῆθη τότε ὁ χρυσοῦς Σταυρὸς τοῦ Σωτήρος.

'Απὸ τοῦ 1875, μέχρι τοῦ 1905, γύρω ἀπὸ τοὺς περίε τοῦ 'Ιλισσοῦ χώρους και ἀπὸ τοὺς περίε τῶν βραχίονων του συνοι- κισμοὺς ποῦ ἀρχίζαν ἀπὸ τὰ σφαγεία και ἐτελειώσαν σὴν ἱερατικὴ σχολή, με πληθυσμὸ 40.000 περίπου κατοίκων, ἐ- φοῦντωση πάλι ἡ ἐνδῆμοεπιδη- μία τῶν ἐλλειογενῶν πυρετῶν, ποῦ προκαλοῦσαν πολλὰς και ποικίλες ζημίας σ' ὄλους τοὺς κατοίκους τῆς πρωτεύουσῆς, και ποῦ ἡ ἀναλογία τῆς νοση- ρότητος ἐφθάσε νὰ κυμαίνεται ἀπὸ 49.09 % ἕως 92.85 %. Πα- ρεκάλεσαν, λοιπὸν, τὸ σοφὸ μας ἐπιστήμονα νὰ μελετήσῃ και νὰ παρακολουθήσῃ τὰ αἰτία τῆς τότε ἐνδημικῆς εἰς τὰς 'Α- θῆνας ἑλλανοσίας και ἰδρῶσῃ γι- αὐτὸ τὸ σκοπὸ, ὁ σὺλλογος πρὸς περιστολὴν τῶν ἐλλωδῶν νόσων, τὴ πρωτοβουλία τοῦ ἀ- ειμνήστου καθηγητοῦ και ἀκα- δημικοῦ Κωνσταντίνου Σάβ- βανου.

'Ο Καρδαμάτης ἀπὸ τοῦ 1888 ἔθεσε ὡς σκοπὸν τοῦ βίου του νὰ φανῇ χρήσιμος σὸν ἑ- θνος του και σὴν κοινωνία γιὰ τὴν καταστολὴ τῆς ἑλλανοσίας.

'Ο κ. 'Ιωάννης Καρδαμάτης

Ἐφθάσε, μποροῦμε νὰ ποῦμε, μέχρι τοῦ σημεῖου, ὡστε και αὐτὴ ἀκόμη τὴν προίκα τῆς γυ- ναικῆς του νὰ ἐυσίασῃ πρὸς χάριν τῶν ἐπιστημονικῶν του ἐρευνῶν, και ἐγύρισσε μαζί με τὴν χήρα του ἀποδοτικὰ πρὸς τὸν ἑλλαντικόν λαόν.

Ἐφθάσε, μποροῦμε νὰ ποῦμε, μέχρι τοῦ σημεῖου, ὡστε και αὐτὴ ἀκόμη τὴν προίκα τῆς γυ- ναικῆς του νὰ ἐυσίασῃ πρὸς χάριν τῶν ἐπιστημονικῶν του ἐρευνῶν, και ἐγύρισσε μαζί με τὴν χήρα του ἀποδοτικὰ πρὸς τὸν ἑλλαντικόν λαόν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑΝ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΛΕΤΗΡΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΣΙΟΛΟΓΩΝ

ρα, οτις, υπό την προεδρίαν του Σάββα και υπό την γενικήν γραμματείαν του Καρδαμάτη, επέτυχε την μεγίστην ελάττωσιν της εν Ελλάδι έλονοσίας.

Ο Καρδαμάτης τότε με επιμονή και ένθουσιασμό ανέλαβε ν' απαλλάξη την Αθήνα από την έλονοσία, και κατά τας γενομένας μελέτας του παρατήρησεν, ότι εις τα λιμνάζοντα ύδατα των έννεα βραχιόνων του Ιλισσού ποταμού ανεπτύσσοντο άπειράριθμα σμήνη νυμφών και γιά την άρσι της καταστάσεως αυτής συνέστησε τότε την εκτέλεσιν έξυγιαντικών έργων, τοιουτοτρόπως δε κατορθώθη ή βαθμιαία ελάττωσις της έλονοσίας κι' έφθασεν, ώστε ή Αθήνα νά παρουσιάση λευκόν δελτίον. Προς τούτο δέν έχω παρά νά σάς αναφέρω δύο στατιστικά:

Πρώτον: Την πρό των έξυγιαντικών έργων στατιστικήν: 1901 92.85 %, 1902 80.10 %, 1903 81.70 %, 1904 49.09 %, 1905 92.50 % και

Δεύτερον: Την μετά την εκτέλεσιν των έξυγιαντικών έργων στατιστικήν: 1906 58.80 %, 1907 21.15 %, 1908 2.68 %, 1909 0.66 %, 1910 0.

ΟΟΟΟ

Ο Καρδαμάτης μετέβη επίσης στη Νέα Αγγλία κατά το έτος 1910 που οι κάτοικοι της ύπερσαν από έλώδες περιπέσει σε μία αναλογία 72.80 % και κατόρθωσε σε μικρό χρονικό διάστημα νά υποβάσθι τη στατιστική αυτή σε 5.41 %. Για τούτο λόγο δέν αυτό οι κάτοικοι του άνεγνώρισαν τη μεγάλη του αυτή προσπάθεια και προς τιμήν του δώρισαν τη μεγαλύτερα λεωφόρο της Νέας Αγγλίας με τ' όνομά του: «Ιωάννης Καρδαμάτης». Αν κανείς θελήσ η νά ρίξη μία ματιά στα αρχεία του Καρδαμάτη, θά παρατηρήσ η ένα ολόκληρο πλήθος έγγραφων από τιμητικά γνωματεύσεις, που του άπενεμήθησαν γιά την εθνική του άρσι προς περιστολήν της έλονοσίας, όσο και γιά την καταπολέμησι της χολέρας. Κατ' ακολουθίαν δέν ήτο δυνατόν, παρά οι άφλοκερδέις πραγματικά άγώνες του πανηγυρικώς νά άναγνωρισθούν από τά ύπουργεία, από την Ακαδημία, τους Ιατρικούς συλλόγους, τους δήμους και τας κοινότητες και από άλλας οργανώσεις.

Η Ακαδημία μάλιστα, έπήνεσεν έπαξίως τόν Καρδαμάτη διά τας μακροχρονίους και άξιολόγους έπιστημονικάς εργασίας του καθώς και διά την συμβολήν του προς καταπολέμησιν της έλονοσίας και άπένεμειν εις αυτόν πρό όλίγου βραβείον και μετάλλιον.

Ο Καρδαμάτης συνέγραψε πλήθος έπιστημονικών πρωτοτύπων μελετών, μεταξύ των οποίων έδημοσίευσε 40 παρασιτολογικάς εργασίας. Η μεγαλειότερα του όμως και λίαν ένδιαφέρουσα πρωτότυπος έπιστημονική εργασία, είνε ή «περί του Ικτεράδους και αίμοσφαιρινουρικού πορετού», που έτυχε πραγματικώς όλος έξαιρετικών ευμενών κρίσεων από τόν διεθνή

ένδοξον και άριστον έπιστημονικό κόσμο, μάλιστα δέν από τό Λαβεράν. Η εργασία του δέν αυτή αναφέρεται και εις τό έπτάτομον συγγραμμα του Βάσσερμαν και τοιουτοτρόπως ο Καρδαμάτης κατόρθωσε νά έπιβληθή στη διεθνή βιβλιογραφία και ν' αναφέρεται τ' όνομά του επί διαφόρων έλονοσιακών ζητημάτων.

Ο Καρδαμάτης έτυχεν όλος έξαιρετικών τιμών και έπιστημονικών διακρίσεων. Έξέλεγετο τακτικόν μέλος εις τά μεγαλύτερα διεθνή έπιστημονικά σωματεία. Ανεγράφετο τ' όνομά του μεταξύ ύπερόχων σοφών συνεργατών εις έγκριτα ξένα Ιατρικά περιοδικά και συγγραμματα και έν γένει απέκτησε διεθνές έπιστημονικόν κύρος και έτίμησε την έλληνική έπιστήμη και τό έθνος του στόν έξω κόσμο.

Αυτός είνε ο Ιωάννης Καρδαμάτης ως άνθρωπος και ως έπιστήμων με την πραγματικά πολύμορφον άρσι του, που συνεπλήρωσε τό όδοηκοστόν έτος της ήλικίας του και τό πενήτηκοστόν της έπιστημονικής και Ιατροκοινωνικής του άρσεως.

Ο Ιατρικός κόσμος της χώρας, οτις μετά τόσου ένθουσιασμού θά συμμετάσχη εις τόν εορτασμόν της όδοηκοηταετηρήσεως του, μίαν εύχην έχει νά τού κάμη, νά ζήσ η ακόμη επί μακρόν, διά νά ίδ η τους άθελουσιαστικούς άγώνας του ολοκληρουμένους χάρις εις τας καταβραχούμενας συντόνους προσπαθείας της έθνικής καβαλήσεως και ειδικότερον τού ύπουργού Κρατικής Υγείας και Ανάπτυξης κ. Κοριζή.

ΚΩΝ. Μ. ΚΑΤΣΑΡΑΣ

ΙΩ. ΚΑΡΔΑΜΑΤΗΣ

Πεντήκοντα έτη άγόνος κατά της έλονοσίας εορτάζουν ή έλληνική έπιστήμη και ή κρατική υγιεινή εις τό πρόσωπον του κ. Ι. Καρδαμάτη, σήμερα. Δυστυχώς είνε σπάνιον φαινόμενον εις τά χρονικά της έλληνικής Ιατρικής και της γενικής άγωνιστικής ύπερ του κοινού καλού, ή ύπαρξις ανθρώπων άφωτισμένων εις ένα άνιδιοτελή σκοπόν. Η έπαγγελματική και βιοποριστική πλευρά του Ιατρικού επαγγέλματος είνε εκείνη ή όποία άπερρήρησε τούς Έλληνας άσκληπιάδας καθ' όλην την διάρκειαν του έλευθερου βίου μας. Δι' αυτό και ο Ιω. Καρδαμάτης ήγωνίσθη μόνος τόν δύσκολον άγώνα του, μόνος, χωρίς την βοήθειαν ούτε του Κράτους, ούτε της Κοινωνίας, ούτε των συναδέλφων του. Είνε δέ ο πρώτος έπιστήμων ο όποιος είδεν εις την έλονοσίαν όχι μίαν ένδημικήν άπλώδ νόσον, αλλά μίαν από τας πλέον φρικτάς μαστίγιας, την αίτιαν των πλειστών από τά κακά ψυχικά και σωματικά πού μαστίζουν τόν Έλληνα. Δέν γνωρίζομεν εάν ο κ. Καρδαμάτης απέκτησε σχολήν και πιστούς εις την θεωρίαν του. Γνωρίζομεν όμως ότι τό σημερινόν Κράτος με τόν πολύπλευρον κατά της έλονοσίας άγώνα που προσεχώρησε χωρίς έπιφυλάξεις εις την θεωρίαν αυτήν και πιστεύομεν ότι αυτό άποτελεί την μεγαλύτεράν Ικανοποίησιν διά τόν όδοηκοηταετη άγωνιστήν. 1939

ΑΚΑΔΗΜΙΑΝ ΕΛΛΗΝΩΝ